

ת"פ 10493/08/18 - מדינת ישראל נגד כאיד קשאש

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 10493-08-18 מדינת ישראל נ' קשאש (עציר)

בפני הרכב כבוד השופטים:

יחיאל ליפשיץ [אב"ד]

גלית ציגלר

שמואל מנדלבוים

המאשימה

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוזי חיפה (פלילי)

נגד

הנאשם

כאיד קשאש (עציר)

באמצעות באי כוחו - עו"ד שי שורר, עו"ד זוהר ארבל ועו"ד

איתי כהן

גזר דין

כללי

הנאשם, יליד 1987 ותושב עכו, הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של **סיוע להריגה**, לפי סעיף 298 + 31 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: **החוק**); **סיוע לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות**, לפי סעיפים 333 + 335(א)(1) + 31 לחוק; ו**גניבת רכב**, לפי סעיף 413ב + 29 לחוק.

כתב האישום המקורי ייחס לנאשם, בין היתר, את עבירת הרצח - כמבצע בצוותא ולפי הדין בנוסחו טרם תיקון 137 לחוק. ההליך התנהל בתחילה לפני הרכב בראשותי ובעקבות הסדר הטיעון ותיקון כתב האישום, המשכו היה בפניי כדן יחיד (ר' החלטה מיום 9.7.20).

הצדדים הגיעו להסדר הטיעון לאחר שנשמעו חלק מראיות התביעה, והוא כלל כאמור את תיקונו של כתב האישום וכן כלל הסכמות חלקיות לעניין העונש, לפיהן המאשימה תטען למתחם ענישה בין 8 ל 12 שנות מאסר וכן תעתור לעונש באמצע המתחם לעיל; ואילו הנאשם יטען באופן "חופשי".

כתב האישום המתוקן

עובר לאירועים המתוארים בכתב האישום, מספר אנשים שזהותם אינה ידועה למאשימה (להלן: **האחרים**) סיכמו לפגוע באליהו חיים דהן, יליד 1978 (להלן: **המנוח**) באמצעות נשק חם. לשם כך, פנו האחרים לנאשם כדי שסייע להם לקבוע מפגש עם המנוח וכן שסייע להם לפעול לשם גניבת רכב בו ישתמשו לביצוע העבירה. הנאשם ידע כי בכוונת האחרים להגיע למקום כשהם מצוידים בנשק חם ולגרום למנוח לחבלה חמורה, והנאשם הסכים לעשות כן (להלן: **התכנית**).

עובר ליום 29.5.18 פנה הנאשם אל אחמד בקאעיייה (להלן: **אחמד**), תושב עכו העתיקה, וביקש ממנו כי יפעל לשם גניבת רכב, במטרה להעבירו לאחרים במסגרת התכנית. בעקבות פניית הנאשם, אחמד פנה אל חברו עלא אבו עזאם (להלן: **עלא**) שעבד במגרש למכירת כלי רכב "קאר דיל מוטורס" בצ'ק פוסט בחיפה (להלן: **המגרש**), אמר לו כי הוא

צריך לגנוב רכב מהמגרש ועלא הסכים. באותו מעמד, אחמד ועלא קשרו קשר לגנוב רכב מסוג מיצובישי לנסר מ.ר. 83-491-23 (להלן: **הרכב**), שבבעלות נ.ב - בעליו של המגרש (להלן: **הקשר לגניבת הרכב**). במסגרת הקשר אחמד קיבל מידי עלא את מפתחות הרכב ושכפל אותם. בהמשך, אחמד החזיר מפתח אחד לידי עלא והשאיר מפתח אחר בידיו, כדי שיוכל לגנוב בהמשך את הרכב באמצעות המפתח המשוכלל. כיומיים לאחר מכן, ביום 30.5.18 בשעות הערב, אחמד ועלא הגיעו יחד למקום בו חנה הרכב, אחמד נכנס לרכב ונהג בו לעכו, שם פגש את הנאשם בשעה 21:00 לערך ומסר לו את הרכב. בתמורה, הנאשם העביר לאחמד סך של 3,000 ₪, מתוכם אחמד העביר 1,000 ₪ לעלא. כיומיים לאחר מכן, פנה הנאשם אל אחמד, אמר לו כי לא ניתן להתניע את הרכב וביקש ממנו להשיג מצבר, אחמד עשה כן והעביר מצבר תקין לידי הנאשם.

עובר ליום 2.6.18 ובהמשך לתכנית, הנאשם שוחח עם המנוח וסיכם עמו שיגיע בלילה שבין ה 2.6.18 ל 3.6.18 לאזור התעשייה הדרומי של עכו (להלן: **מקום המפגש**), על מנת שהאחרים או חלק מהם יפגשו את המנוח, יובילוהו למקום אחר ושם יפגועו בו. הנאשם ידע כי המנוח יגיע למקום המפגש יחד עם חברו מתן יטח (להלן: **מתן**) אשר ינהג ברכב. בלילה שבין 2.6.18 ל 3.6.18, בשעה 01:23 לערך, הגיעו האחרים ברכב לאזור התעשייה בעכו, כשהם נושאים עמם שני כלי נשק (להלן: **הנשקים**) ועצרו ברחוב הרכבת. בשלב זה, יצאו שניים מהאחרים מהרכב והתחבאו מאחורי משאית כשברשותם הנשקים (להלן: **הזירה**).

באותה עת ובהמשך לתכנית, הגיעו המנוח ומתן באמצעות רכבו של מתן מסוג יונדאי (להלן: **היונדאי**), בו נהג מתן, עד סמוך לצומת עין המפרץ. בשלב זה, הגיע למקום רכב המיצובישי ובו מי מהאחרים אשר חברו אל המנוח ומתן והובילו אותם אחריהם למקום המפגש, באופן שהמנוח ומתן נסעו ברכבם אחרי רכב המיצובישי. האחרים, ובכלל זה השניים שהתחבאו עם הנשקים בזירה ידעו כי המנוח ומתן בדרכם ביונדאי לזירה והחליטו לירות בהם באמצעות הנשקים בכוונה להמיתם, כפי שתכננו מראש.

בהמשך לכך, בשעה 01:30 לערך, הגיע רכב המיצובישי הגנוב לזירה ומאחוריו נעצר היונדאי בו נסעו המנוח ומתן. המנוח יצא וניגש לעבר רכב המיצובישי, בעוד מתן נשאר לשבת בכיסא הנהג. בשלב זה, יצאו שניים מהאחרים ממקום מחבואם, אחד מהם ירה במתן ומיד לאחר מכן הם המשיכו להתקדם וירו במנוח מספר קליעים. מיד לאחר מכן האחרים נמלטו מהזירה באמצעות רכב המיצובישי.

המנוח נפגע מ 7 קליעים לרבות בראשו, בגבו ובחזהו. מותו נגרם בעקבות מעבר קליע דרך הראש. מתן נפגע אף הוא מהירי - נגרמו לו בין היתר פצע כניסה של ירי בלחי מימין, שברים בשיניים, קרעים וחתכים בלשון ופצע יציאה מתחת לשפה התחתונה. מתן הובהל לבית החולים כשהוא מורדם ומונשם, שם נותח ואושפז עד ליום 18.6.18.

תסקיר נפגעי העבירה

המנוח היה נשוי והותיר אלמנה וארבעה ילדים - קטינים בני 1.5, 9, 10 ו 13.5 שנים, בנוסף לבני משפחה נוספים. מטעמי צנעת הפרט יובא רק תמצית הדברים. אלמנת המנוח תיארה אותו כדומיננטי ומשמעותי לילדיו, שהשפיע ונכח בכל תחומי חייהם. אובדנו הותיר חלל משמעותי. שירות המבחן התרשם כי המשפחה שבורה וכואבת ממות המנוח וכי בני המשפחה מתקשים להתגבר על האובדן שפקד אותם במפתיע. מדברי אלמנת המנוח עלה שהמוות קטע רצף של חיי משפחה תקינים ויציבים, כאשר עובר לכך הילדים חוו מוגנות מתמשכת והורות יציבה ותקינה. צוין, כי שלושת הילדים הגדולים חוו את האובדן באופן ממשי וטראומטי שהשליך על כלל מישורי חייהם. להתרשמות שירות המבחן, אלמנת המנוח נמצאת עדיין בשלבים ראשוניים של ההתמודדות עם האובדן והדבר עלול ליצור פוסט טראומה ולהשיגה לאחור. שירות המבחן הביע תקווה כי אלמנת המנוח והילדים יצליחו לשמור על תפקוד יציב ואדפטיבי וישתלבו מחדש בתהליך טיפולי לאחר סיומו של ההליך המשפטי.

ראיות הצדדים לעונש

מטעם המאשימה הוגש גיליון הרישום הפלילי של הנאשם (סומן ת/1 לעונש), ממנו עולה כי לחובתו שתי הרשעות קודמות: בשנת 2007 הורשע בעבירות איומים ונשק ונדון למאסר שרוצה בעבודות שירות ומע"ת (ת"פ 1131/06 שלום עכו); ובשנת 2008 הורשע בקשירת קשר, עבירות נשק; ועבירות אלימות חמורות. בית המשפט המחוזי בחיפה גזר על הנאשם, ביום 1.12.08, 44 חודשי מאסר בפועל, לאחר הפעלת מאסר ע"ת (ת"פ (מחוזי חיפה) 6186/07). ערעור על קולת העונש התקבל והעונש הוחמר ל 52 חודשי מאסר בפועל (ע"פ 479/09 **מדינת ישראל נ' קשאש** (1.12.09)).

מטעם הנאשם הוגשה אסופת מכתבים (סומנה במקבץ נ/3), הכוללת התייחסות של גורמים שונים מהעיר עכו שמסרו אודות היכרותם את הנאשם ומשפחתו - מכתב מטעם שירותי הרווחה בו צוין כי הנאשם ומשפחתו מוכרים לשירותי הרווחה בעכו על רקע מצב סוציו-אקונומי קשה. במכתב צוינו השלכות ההליך על אשת הנאשם ובתו מאז המעצר; מכתב מטעם סגן ראש עיריית עכו, שמסר אודות היכרותו את הנאשם ומשפחתו. צוין כי משפחת הנאשם מוכרת בעיר כמשפחה שמחנכת לערכים נורמטיביים, הנאשם עצמו תרם רבות לקהילה בעירו והסתבכותו הנוכחית איננה מאפיינת אותו; מכתב של היחידה לקידום נוער בעכו בו צוין כי הנאשם מוכר מזה שנים מאז היה חניך ביחידה לקידום נוער. הנאשם תואר כאדם נעים הליכות שעזר ותרם ליחידה גם לאחר שהפסיק להיות חניך; מכתב מטעם חה"כ לשעבר מר זכור עבאס, שמסר אודות היכרותו את משפחת הנאשם ואודות תרומתם החיובית לעכו ותושביה; מכתב מטעם השייח' עאסי, המשמש כאימאם וכמורה בבית ספר "אורט" בעכו, שמסר גם הוא אודות אופיו והליכותיו החיוביים של הנאשם; וכן מכתב מטעם השירות הפסיכולוגי החינוכי בעיריית עכו, שמטעמי צנעת הפרט לא אפרטו.

תמצית טיעוני המאשימה לעונש

המאשימה עמדה על חומרת מעשי הנאשם והפנתה לערכים המוגנים שנפגעו - ראשון ועיקר, הפגיעה בקדושת החיים ושלמות הגוף וזאת ביחס לעבירות הסיוע להריגה ועבירת הסיוע לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות. כן הפנתה המאשימה לפגיעה בערכים של שמירה על הקניין והרכוש שנפגעו בעבירת גניבת הרכב. המאשימה הפנתה לכך שמדובר באירוע קשה וחמור במהלכו קיפח את חייו המנוח בהיותו כבן 40 בלבד, כשהוא הותיר אחריו אישה וארבעה ילדים קטינים. בנוסף, כתוצאה מהאירוע חברו של המנוח, מתן יטח, נחבל באופן קשה ונדרש לטיפול ולאשפוז ממושך. נטען, כי היה זה אך נס שהאירוע לא הסתיים גם במותו של מתן.

באשר לנסיבות ביצוע העבירה, הפנתה המאשימה כי אלה מלמדות על תכנון מוקדם מצד הנאשם, שסייע להביא את המנוח למקום מבודד בשעת לילה בדיעה שהאחרים מתכוונים לפגוע בו באמצעות נשק חם. הנאשם אף ידע שמתן אמור להגיע למקום המפגש עם המנוח ולכן היה מודע כי במעשיו קיים פוטנציאל לפגיעה באחרים. חרף זאת, הדבר לא עצר בעדו מלעשות כן. עוד בהקשר לתכנון המוקדם, הודגש כי חלקו של הנאשם לא התמצה "רק" בשיחת הטלפון בה זימן את המנוח - הנאשם פעל לשם גניבת רכב המיצובישי ששימש לביצוע העבירה ולשם כך חבר לאחר שיגנוב עבורו את הרכב, שילם לו תמורה בעד גניבת הרכב ובהמשך העביר אותו לשימוש האחרים. משכך, הגם שהנאשם הורשע בעבירות העיקריות כמסייע "בלבד", מכלול הנסיבות מלמד כי מדובר בסיוע משמעותי הממקם את מעשיו ברף חומרה גבוה.

לאחר שהפנתה למדיניות הענישה הנוהגת, לשיטתה, במקרים דומים, עתרה המאשימה לקביעת מתחם ענישה הנע בין 8 לבין 12 שנות מאסר בפועל, לצד רכיבי ענישה נוספים.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, המאשימה הפנתה לעברו הפלילי של הנאשם והדגישה כי הגם שהוא אינו מהעת האחרונה, יש לתת את הדעת לכך שהרשעתו האחרונה הייתה בעבירות אלימות קשות ועבירות בנשק בגין נדון ל 52 חודשי מאסר. חרף זאת, הדבר לא הרתיע אותו מלשוב ולבצע את העבירות במקרה דנן. זאת ועוד, נטען כי מעשי הנאשם, בשים לב להסתבכויותיו הקודמות, מעידים כי הוא סיגל לעצמו אורח חיים עברייני, כך שקיימת חשיבות בענישה משמעותית שתרחיק אותו מהחברה ותמנע הישנות עבירות לתקופה ממושכת.

לצד זאת, המאשימה היתה ערה להודיית הנאשם בכתב האישום המתוקן, לחסכון בזמן שיפוטי ולנטילת האחריות על חלקו. שקלול הדברים הביא אותה לעתור לענישה בחלק האמצעי של המתחם שהוצע על ידה, לצד השתת מאסר מותנה ופיצוי משמעותי לאלמנת המנוח וילדיו.

טיעוני ההגנה לעונש ודבריו של הנאשם

באי כוח הנאשם עתרו, מטבע הדברים, להשית על הנאשם עונש מתון ככל שניתן. בהקשר לנסיבות ביצוע העבירה, הם הפנו למספר נתונים המקהים, לשיטתם, מחומרת המעשים. נטען, כי בניגוד לטענות המאשימה ומבלי להקל ראש בחומרת מעשי הנאשם, התכנון המוקדם ומעורבותו באירוע לא היו משמעותיים - כך, "שיחת הזימון" בין הנאשם למנוח הייתה "עובר לאירוע", היינו במועד שאינו ידוע לפניו. במסגרת שיחה זו מקום המפגש שסוכם היה באזור התעשייה הדרומי של עכו, על מנת שהאחרים יובילו למקום אחר (ס' 5 לכתב האישום המתוקן). לפי ס' 7 לכתב האישום המתוקן, המנוח ומתן הגיעו עד סמוך לצומת עין המפרץ, לשם הגיעו האחרים והם הובילו את השניים למקום המפגש. משמע, מקום המפגש שסוכם ומקום האירוע היו שונים מהמקום עליו הנאשם שוחח עם המנוח ובמלים אחרות - הגם שלנאשם היתה תרומה בהבאת המנוח למקום בו מצא את מותו, חל נתק בין המקום אליו כיוון את המנוח למקום ביצע העבירה. עוד בהקשר לעיל, הפנו באי כוח הנאשם כי כתב האישום המתוקן לא מייחס לנאשם נוכחות בזירה בעת האירוע ואף אינו מייחס לו ידיעה אודות פרטי התקיפה ואודות פרטי כלי הנשק שישמשו לתקיפה. משכך, הנתונים לעיל ויתר הנסיבות מצביעים שהנאשם לא היה מעורב בתכנון האירוע לפרטי פרטים; הוא לא היה מודע למקום בו בכוונת האחרים לפגוע במנוח והדברים כאמור מעידים על ריחוקו היחסי של הנאשם מגרעין התוכנית העבריינית. לכן, חרף אחריות הנאשם כמסייע, מדובר בסיוע ברף נמוך למדי. חיזוק למסקנה זו מצאו באי כוח הנאשם בכך שחלקו בגניבת הרכב גם הוא לא היה משמעותי לשיטתם, שכן הנאשם לא היה זה שגנב בעצמו את הרכב, אלא פנה אל אחד שבתורו פנה אל עלא.

לגבי מדיניות הענישה הנוהגת הפנו באי כוח הנאשם לפסיקה במקרים דומים ואף חמורים לשיטתם מעניינו (ר' אסופת הפסיקה וטבלת הפסיקה נ/2). כך, הפנו באי כוח הנאשם לע"פ 921/17 **אבו זעילה נ' מדינת ישראל** (28.5.17) בגדרו נקבע בבית המשפט המחוזי מתחם ענישה הנע בין 2.5 ל 5 שנות מאסר בעבירה של סיוע להריגה, כאשר בית המשפט העליון לא התערב במתחם זה. המתחם שנקבע בעניין אבו זעילה לעיל צריך להיקבע, כך נטען, גם בעניינו.

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, מיקדו באי כוח הנאשם את טיעוניהם בהליך הממושך אותו עבר הנאשם - מנאשם בעבירת רצח, הליך שיכול היה להסתיים במאסר עולם, למי שהורשע בעבירה פחותה בהרבה. בהקשר האחרון הודגשו מספר נתונים: ראשית, כי התיקון המשמעותי בכתב האישום לא היה תולדה של שמיעת ראיות או של קשיים שנתגלו בעקבות כך, אלא - כך נטען - כתב האישום המתוקן מייצג נכוחה את המצב העובדתי-משפטי שעלה

מחומר הראיות המקורי. שנית ובהמשך ישיר לאמור לעיל, נטען כי המצב שנוצר בהליך זה, בו הנאשם היה עצור מזה שנתיים בעבירה החמורה יותר בספר החוקים, הוא מצב בלתי תקין ומחייב הקלה בעונש משני טעמים - ראשית, משום הנזק הנפשי העצום שנגרם לנאשם ולמשפחתו שחבר מאסר העולם ריחפה מעל ראשיהם ולוותה אותם מבוקר ועד לילה מידי יום; ושנית, משום שאלמלא האישום ברצח, שהתפוגג, יש להניח כי הנאשם לא היה נעצר עד תום ההליכים לתקופה של כשנתיים בתנאים שידוע לכל גרועים לאין ערוך מתנאי מאסר.

עוד לגבי הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הפנו באי כוח הנאשם לנתוני האישיים והמשפחתיים - מדובר בנאשם בן 33, נשוי ואב לילדה קטנה שעובר למעצרו היה בעל עסק עצמאי לשיווק פחמים למסעדות ובעל חנות למכר מזון. בעקבות מעצרו, עסקיו קרסו והביאו את משפחתו למצב כלכלי קשה, כפי שעלה מהמכתב שהוגש מטעם שירותי הרווחה. לאור האמור, נטען כי יש למקם את העונש בחלק התחתון של המתחם לו טענו באי כוחו וכן להתחשב בגובה הפיצוי ולהעמידו על הרף הנמוך.

הנאשם בדברו האחרון ביקש להקל בעונש, התחרט ולקח אחריות על מעשיו וכן ביקש את סליחת משפחתו ומשפחת נפגעי העבירה.

דין ומסקנות

אין חולק אודות חומרת מעשיו של הנאשם. מספר אנשים שזהותם לא ידועה למאשימה סיכמו לפגוע במנוח באמצעות נשק חם ולשם כך פנו לנאשם, כדי שסייע בידם להוציא לפועל את תכניתם. עובדות כתב האישום המתוקן מלמדות כי סיועו של הנאשם התבטא בשניים - ראשית, בקביעת מפגש עם המנוח; ושנית, בהשגת רכב גנוב בו ישתמשו האחרים.

מרבית הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה עומדות לחובת הנאשם. אשר לתכנון שקדם לביצוע העבירות, צודקת המאשימה כי אין מדובר בתכנון של מה בכך או בתכנון ספונטאני - הנאשם השתתף בתכנון והכנה לקראת האירוע לפחות כ-5 ימים לפני שהאירוע יצא לפועל, עת שקידם גניבת רכב בצוותא עם אחד, כאשר האחרון פנה לחברו עלא העובד במגרש למכירת כלי רכב. לאחר שהרכב נגנב ונמסר לידי הנאשם, האחרון אף שילם לאחד סך של 3,000 ₪ בעד הגניבה. כיומיים לאחר מכן הנאשם פנה שוב אל אחד לאחר שהרכב לא הניע וביקש ממנו מצבר, אחדד השיג עבורו מצבר תקין ובהמשך האחרים נטלו את הרכב לחזקתם. לגבי קביעת המפגש עם המנוח - כאמור, עובר לאירוע הנאשם שוחח עם המנוח וסיכם עמו שיגיע בלילה שבין ה-2.6.18 ל-3.6.18 לאזור התעשייה בעכו על מנת שחלק מהאחרים יפגשו אותו ויובילו אותו אל מקום אחר ושם יפגעו בו. איני סבור כי יש לתת משקל של ממש, כטענת ההגנה, לכך שהמקום אליו הגיעו בפועל המנוח ומתן שונה מהמקום שסוכם בין הנאשם למנוח. השוני במקום אינו משנה את עובדת הבסיס והיא כי מטרת הנאשם הייתה להביא את המנוח לידי האחרים כדי שיפגעו בו, מטרה שלמרבית הצער הושגה בסופו של יום. לא זו אף זו, מקום המפגש עליו סוכם (אזור התעשייה הדרומי של עכו) אינו מרוחק ממקום המפגש בו האחרים פגשו במנוח ובמתן (סמוך לצומת עין המפרץ), וממילא צוין בכתב האישום המתוקן כי הנאשם סיכם עם המנוח את מקום המפגש על מנת שהאחרים יפגשו בו ויובילוהו למקום אחר, שם יפגעו בו (ס' 5 לחלק העובדות). משכך, מעשי הנאשם מלמדים אם כן כי היה מעורב בביצוע מספר פעולות, שבוצעו במועדים שונים, שהמשותף להן - סיוע ממשי בקידום תכנית האחרים לפגיעה במנוח. בנסיבות אלה, לא ניתן לקבל את טענת ההגנה כי מדובר בסיוע שולי. הנאשם גרם למנוח להגיע למקום מבודד, בשעת לילה, בידעה כי האחרים, המצוידים בנשק חם, טומנים לו

מלכודת ובכוונתם לגרום לו חבלה חמורה באמצעות הנשק (ס' 1 לחלק העובדות של כתב האישום המתוקן). משכך, אין חולק כי מעשיו של הנאשם חמורים ומחייבים ענישה בהתאם.

בנוסף, יש ממש בטענות המאשימה באשר לתוצאות האירוע, הן הישירות והן העקיפות כפי שבא לידי ביטוי בתסקיר קורבנות העבירה, בשים לב לכך כי אחריותו של הנאשם היא כמסייע להריגה ולחבלות, ולא מעבר לכך.

לצד זאת, כנתונים הפועלים באופן יחסי לזכות הנאשם, אפנה לכך שכתב האישום המתוקן לא ייחס לו נוכחות פיזית בזירה ולא ייחס לו ידיעה אודות כוונתם של האחרים לגרום למותו של המנוח.

הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם הם קדושת החיים ושלמות הגוף, לצד הפגיעה בערך השמירה על קניינו של הפרט בגניבת הרכב ששימש את האחרים. בשים לב לתוצאות שנגרמו כתוצאה מהמעשים, לתכנון ולתחכום כאמור שהיו כרוכים בביצועם, סבורני כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים בינונית-גבוהה.

לעניין מדיניות הענישה הנהוגה, כל צד הפנה לפסיקה התומכת בעמדתו. משום ייחודיות עבירת הסיוע להריגה, אין פסיקה ענפה בנדון. זאת ועוד, מרבית הפסיקה בנדון ניתנה במסגרת הסדרי טיעון, אם של טווחים ואם "סגורים". לכן אין הם משקפים בהכרח (ובמיוחד אלה ה"סגורים") את רמת הענישה הראויה - שכן מדובר לרוב בטווחי ענישה מוסכמים (להבדיל ממתחמי ענישה נורמטיביים) שהתקבלו כנגזרת של מצב ראייתי קונקרטי ושל אילוצים ראייתיים ואחרים במקרים נקודתיים. בשים לב להערכתי זו, נפנה לפסיקה הקיימת -

בע"פ 2453/15 **חיימוב נ' מדינת ישראל** (11.12.16) אליו הפנתה המאשימה, הורשע המערער על פי הודאתו בשתי עבירות של **סיוע להריגה**, לאחר שמסר פרטים באשר למקום המצאו של אדם אחר בידעו כי המידע שימסור ישמש לצורך ירי באותו אדם. הירי גרם בפועל למות שני קורבנות. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם כי המאשימה תבקש להטיל על המערער עונש של 16 שנות מאסר, ואילו המערער יבקש מבית המשפט לגזור עליו עונש של 10 שנות מאסר. בית המשפט המחוזי גזר על המערער 12 שנות מאסר (צעיר, הודה, בעל עבר פלילי רלוונטי). טענת המערער כי מדובר ב"מעשה אחד" ולכן יש להקל בעונש נדחתה ונקבע כי כאשר מדובר בחיי אדם יש לתת מספר משמעותי למספר הקורבנות. בקשה לדיון נוסף נדחתה (דנ"פ 213/17 **חיימוב נ' מדינת ישראל** (17.1.17)).

אעיר, כי נסיבות עניין **חיימוב** אכן דומות לענייננו ביחס לנסיבות ביצוע העבירה (מסירת מידע שהובילה למוות כתוצאה מירי, ללא נוכחות בזירה); עם זאת וכאמור לעיל, מדובר בהסדר טווחים שנגזר מתמונת הראיות באותו עניין. בנוסף, עולה שניתן שם משקל משמעותי לכך שהסיוע הביא בסופו של דבר למות שניים, בשונה מענייננו.

עוד הפנתה המאשימה לפסקי הדין הבאים:

בע"פ 1630/14 **יונס אבו שנדי נ' מדינת ישראל** (4.12.14) נדון ערעורם של שניים - המערער 1 הורשע ב**סיוע להריגה**; והמערער 2 הורשע ב**הריגה**. השניים אף הורשעו בעבירות בנשק. המערערים, קרובי משפחה, החליטו לפגוע במנוח והצטיידו בשני כלי נשק. בהמשך נסעו השניים עם אדם נוסף ברכב בכפר במטרה לאתר את המנוח ולירות לעברו, כאשר המערער 1 נהג ברכב. במהלך הנסיעה איתרו את המנוח כשהוא נוהג ברכב אחר ופתחו אחריו במרדף,

במהלכו המערער 2 והאחר ירו לעבר רכב המנוח. אחד הקליעים פגע בעורפו וגרם למותו. הצדדים הגיעו להסדר טווחים בעניינו של המערער 1 באופן של טיעון בין 10 ל 14 שנות מאסר. בית המשפט המחוזי גזר 12 שנות מאסר (הודה, ללא עבר פלילי), לצד ענישה נלווית. ערעור על חומרת העונש נדחה.

בע"פ 6391/12 **מסארוה נ' מדינת ישראל** (23.6.13) הורשע המערער על פי הודאתו ובמסגרת הסדר בעבירות של **סיוע הריגה וסיוע לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות**. על רקע קטטה בין המערער וחבריו לבין המנוח וחבריו, המערער ונוספים נסעו למקום בו היה המנוח וחבריו מתוך כוונה לירות ולפגוע במנוח, כשבידי אחד מהנוספים היה אקדח. אחד מהנוספים ירה מהרכב לעבר המנוח וחבריו מספר יריות כאשר אחת מהן גרמה למות המנוח. על פי הסדר הטיעון טענה המאשימה ל 12 שנות מאסר והמערער טען באופן "חופשי". בית המשפט המחוזי גזר על המערער 8 שנות מאסר בפועל (צעיר, נעדר עבר פלילי). הערעור על חומרת העונש נדחה.

בתפ"ח (מחוזי ת"א) 45563-09-14 **מדינת ישראל נ' ברדה** (22.5.17), סיכמו הנאשמים לפגוע במנוח, באופן שהנאשם 2 יסיע את הנאשם 1 באמצעות קטנוע שבבעלותו והנאשם 1 ירה לעבר המנוח. הנאשם 1 הורשע בעבירה של הריגה והנאשם 2 הורשע בעבירות של **סיוע להריגה ושיבוש מהלכי משפט**. הצדדים הגיעו להסדר ולפיו הנאשם 1 ידון ל 15 שנות מאסר בעוד שלגבי הנאשם 2 לא היו הסכמות עונשיות. בית המשפט קבע מתחם עונש לגבי הנאשם 2 בין 6 ל 10 שנות מאסר והטיל עליו 7 שנות מאסר בגין עבירת הסיוע להריגה ועוד 6 חודשי מאסר במצטבר בגין עבירת השיבוש.

אף ההגנה הפנתה לפסיקה מגוונת בעבירה של סיוע להריגה, אולם מרביתה ניתן אם בנסיבות שונות באופן משמעותי מעניינו ואם שהסתיימו בהסדרים "סגורים" (תפ"ח (מחוזי ת"א) 53082-01-11 **מדינת ישראל נ' ביטון** (17.4.12); תפ"ח (מחוזי י-ם) 2643-11-10 **מדינת ישראל נ' שמלצר** (11.4.11); תפ"ח (מחוזי חיפה) 53084-08-15 **מדינת ישראל נ' יאסין** (4.5.17)). כפי שצוין לעיל, באי כוח הנאשם הפנו לע"פ 921/17 **אבו זעילה נ' מדינת ישראל** (28.5.17) וביקשו לאמץ את המתחם שנקבע שם, בין 2.5 ל 5 שנות מאסר. ואולם, נסיבות המקרה שם שונות מעניינו - באותו מקרה דובר על שלושה מערערים שהיו מעורבים בקטטה אלימה בתוך המשפחה שכללה שימוש ברובה, סכינים ואבנים. במהלך הקטטה המנוח נדקר על ידי אחר שהיה עם המערערים, וגרם למותו. המערערים הורשעו בסיוע להריגה ונקבע, בין היתר, כי מידת הסיוע של המערערים לא הייתה מצויה ברף העליון וחלקם העיקרי היה בכך שהם תרמו ליצירת התנאים לביצוע העבירה. זאת ועוד, הדוקר נדון ל 10 שנות מאסר בהסדר טיעון "סגור" בגין הרשתות בעבירת הריגה, ונקבע כי עונשם של המסייעים נגזר מעונשו של הדוקר. במסגרת פסק הדין בערעור נקבע כי העונש שהושת על המערערים משקף איזון נאות מול עונשו של המבצע העיקרי. כבר בשלב זה אעיר כי עניין אבו זעילה שונה מעניינו - ראשית, בעניינו לא נתפסו המבצעים העיקריים ומאליו יוצא שלא נגזר דינם; בעניינו מדובר בחיסול חשבונות מתוכנן מראש ולא קטטה "סתם" (גם אם אלימה ביותר); בעניין זעילה המאשימה הגבילה עצמה בעונש שלא יעלה 4 שנות מאסר ביחס למסייעים משום הנסיבות הייחודיות, ובעניינו המתחם לו טענה המאשימה היה כאמור שונה. בנוסף, הפנו באי כוח המערער לע"פ 2994/12 **זגורי נ' מדינת ישראל** (23.12.12), באותו עניין הורשעו שניים על פי הודאתם - המערער 1 (שמואל) הורשע **בהריגה** ונדון ל 12 שנות מאסר, והמערער 2 (שאול) הורשע **בסיוע להריגה** ונדון בבית המשפט המחוזי ל 5 שנות מאסר. עיון בנתוני ההליך מעלה כי קשה להקיש מהם לעניינו, ולו משום ההסכמות החלקיות לעניין העונש שהוצגו שם ככל הנראה משום נתוני האירוע ומצב הראיות. נשוב לעניינו -

הנאשם הורשע אמנם ב 3 עבירות, אך אין חולק כי מדובר באירוע אחד שכן כלל מעשיו בוצעו בהקשר לאותה תכנית עבריינית. לכן, אין מניעה לחרוג מרף 10 השנים (העונש המרבי לצד עבירת הסיוע להריגה), שכן הנאשם ביצע מספר מעשים והורשע בעבירות נוספות של סיוע לחבלה חמורה בנסיבות מחמירות וגניבת רכב. אפנה בהקשר האחרון לע"פ 1082/14 **ג'סאר נ' מדינת ישראל** (23.7.15), שם צוין כי **"הלכה היא כי גם כאשר כמה מעשים נחשבים כחלק**

מ"אירוע" אחד הרי שבקביעת מתחם הענישה יש תמיד להביא בחשבון את מספרם וחומרתם של המעשים, כך שמתחם הענישה בגין האירוע יכול לעלות אף על עונש המקסימום בגין מעשה אחד". משכך, יש לדחות את אחת מטענות ההגנה ולפיה קביעת מתחם החורג מ 10 שנות מאסר מוקשית בנסיבות העניין (ר' פסקה 59 לטיעוני הנאשם בכתב).

משנתתי דעתי לחומרת העבירות ונסיבות ביצוען, לערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנוהגת, אני קובע כי מתחם העונש ההולם בענייננו נע בין 5 ל 10 שנות מאסר בפועל.

לא מצאתי כי יש מקום לסטות ממתחם העונש הראוי - אם לקולה משום שיקולי שיקום ואם לחומרה משום שיקולי הגנה על הציבור.

לעניין העונש שיש להשית על הנאשם בתוך המתחם -

לחובת הנאשם, נתתי דעתי לעברו הפלילי הכולל שתי הרשעות קודמות, כאשר באחרונה משנת 2008 נדון ל 52 חודשי מאסר בפועל לאחר שבית המשפט העליון החמיר בעונשו. אכן, אין מדובר בהרשעה מהעת האחרונה, אולם לא ניתן להתעלם מנסיבות ביצוע העבירה אז, כפי שתוארו בפסק דינו של בית המשפט העליון בערעור על קולת העונש (ע"פ 479/09 מיום 1.12.09) -

"כתב האישום המתוקן בו הודה המשיב 1 (יליד 1987) (הנאשם בענייננו - י.ל.) מתאר פרשה מיום 18.10.07, בה קשרו הוא ומשיב 2 לירות במתלונן כדי לגרום לו חבלה חמורה; בגדרי הקשר סוכם כי המשיב 1 יירה, ואילו המשיב 2 ישמש כתצפיתן ויודיע למשיב 1 על התקרבות המתלונן. המשיב 1 התקשר למתלונן, הציג עצמו בשם בדוי והזמין את המתלונן לפגישה. הוא הצטייד באקדח, ובהמשך ארב למתלונן. המשיב 2 דיווח לו על הגעת המתלונן, המערער יצא ופניו מכוסים וירה 4-5 יירות לעבר המתלונן. לזה נגרם שבר מרוסק ברגלו הימנית, והוא נותח. כן נחבלה מהירי עוברת אורח ונגרם לה שפשוף שטחי בעכוז (ללא דימום). המשיב 1 הורשע בעבירות קשירות קשר לפשע, נשיאה והובלת נשק, חבלה בכוונה מחמירה ותקיפה הגורמת חבלה של ממש". (ההדגשות אינן במקור - י.ל.).

במלים אחרות, גם במקרה הקודם היה הנאשם שותף (ישיר ומרכזי באותה פעם) לפגיעה באחר, ולא רק זאת, אלא שבאותו מקרה טמן הנאשם - כבמקרה הנוכחי - מלכודת לקורבן. הרשעותיו הקודמות ותקופת המאסר הממושכת שריצה הנאשם לא הרתיעו אותו מלשוב ולבצע את העבירות במקרה דנן.

מאידך, נתתי דעתי לכך שמדובר בנאשם צעיר בן 33, נשוי ואב לילדה קטנה. הנאשם הודה והביע חרטה על מעשיו והודאתו הביאה לחיסכון ניכר בזמן שיפוטי. עוד נתתי משקל מסוים לעדויות החיוביות אודות הנאשם ומשפחתו כפי שעלה מאסופת המסמכים שהוגשה; וכן למשך הזמן המשמעותי בו הנאשם נמצא במעצר מאחורי סורג ובריח, תקופה של למעלה משנתיים.

בהמשך ישיר לדברים האחרונים לעיל, לא אוכל שלא להתייחס לטענות הנאשם באשר לאופן בו נוהל ההליך. כתב האישום הוגש בחודש 8/2018. שמיעת הראיות נקבעה במקור החל מחודש 4/19, אך הדיונים בוטלו משום טענות באי כח הנאשם לחסרים בחומרי חקירה; לאי הוצאת תעודת חיסיון במועד; ועוד - טענות שאושרו בחצי פה על ידי המאשימה (ראה לדוגמה דיון מיום 2.5.19 ו 4.6.19). ביום 19.9.19 נשאה המאשימה את נאום הפתיחה בתיק, אך הוא התקשה להאיר את הדרך הראייתית על פיה היא התכוונה להוכיח טענותיה; תיק מוצגים לא הוגש; עדי המאשימה שהובאו נגעו ברובם לעניינים שוליים או טכניים; בין לבין בוטלו דיונים רבים לבקשת הצדדים; והסדר הטיעון הוצג רק בחודש 7/20.

בדרך כלל בית המשפט מברך על הסדר טיעון וגם כאן לא אחרוג מכלל זה, אולם לא ניתן שלא להצטער על הזמן השיפוטי הרב שירד לטמיון, על חשבון הליכים אחרים, וחזקה על המאשימה שהפיקה לקחים מהליך זה. ככל שהדברים נוגעים למידת העונש - נתתי בהקשר לעיל משקל מסוים לטענות הנאשם בנוגע לעינוי הדין שעבר, תקופה של למעלה משנתיים בה הוא חי כשחרב מאסר העולם מתהפכת מעל ראשו וכאשר כתב האישום תוקן בסופו של דבר ללא הליך מהותי של שמיעת ראיות.

לגבי רכיב הפיצוי, כעולה מתסקיר קורבנות העבירה הפגיעה במשפחת המנוח משמעותית ועל אף שהנאשם "רק" סייע להריגת המנוח, הוא צריך לשאת בפיצוי, ולו חלקי, בנדון.

בשקלול הנתונים והשיקולים לעיל, אני משית על הנאשם את רכיבי הענישה הבאים:

- 7.5 שנות מאסר לריצוי בפועל, החל מיום מעצרו - 18.6.18.
- מאסר לתקופה של 12 חודשים, על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו; והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.
- מאסר לתקופה של 6 חודשים, על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו; והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות (ולמען הספר ספק - גם איום בכלל זה) או עבירת רכוש מסוג עוון.
- אני מחייב את הנאשם בפיצוי לטובת אלמנת המנוח בסכום של 60,000 ₪. הסכום ישולם עד ליום 1.2.21 באמצעות מזכירות בית המשפט או המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות. נאסר על הנאשם ליצור קשר, במישרין או בעקיפין, עם משפחת המנוח בהקשר זה. המאשימה תעביר למזכירות את פרטי אלמנת המנוח.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, י"א תשרי תשפ"א, 29 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.